Munkásgyűlés a tejiparnál

Csápenszki István kitüntetése

Tegnap, pénteken délután Szegeden, a Csongrád megyei Tejipari Vállalat központjában búcsúztatták a dolgozók nyugállományba vonuló igazgatójukat, *Csápenszki Istvánt*. A bensőséges ünnepségen részt vett *dr. Komócsin Mihály*, az MSZMP KB tagja, a Csongrád megyei pártbizottság első titkára is.

A megjelenteket — Csongrád megye és Szeged város párt-, állami és tömegszervezeteinek képviselőit, a vállalat munkában élen járó dolgozóit, a szocialista brigádvezetőket, a legközvetlenebb munkatársakat — *Schopper János*, a Csongrád megyei Tejipari Vállalat párttitkára köszöntötte. *Nagy István*, a Tejipari Vállalatok Trösztjének vezérigazgató-helyettese méltatta Csápenszki István tevékenységét: annak a vezetőnek a munkáját, aki 1970 óta állt a megyei tejipari vállalat élén. Ezt követően dr. Komócsin Mihály a nyugállományba vonuló igazgató eddigi politikai, társadalmi, közéleti tevékenységét *köszönte* meg, s *átadta* Csápenszki Istvánnak a *Szocialista Magyarországért Érdemrendet*.

Csápenszki István megköszönte a kitüntetést, amelyet — ahogy ő mondta — nem a saját, hanem a kollektíva érdemének, munkája elismerésének tart.

Algyőn

Kommunista műszak

Ma, szombaton a Dél-alföldi Gázgyártó és Szolgáltató Válalat algyői propán-bután gáztöltő üzemben kommunista műszakot tartanak. A fizikai munkásokon kívül a telep műszaki dolgozói is a töltősorokon dolgoznak, hogy kielégítsék a tartós téli időszakban megnövekedett fogyasztói igényeket. Az algyői telep látja el Bács, Békés és Csongrád megye lakosságát propán-bután gázzal.

A mai — idei első — kommunista műszakban, a tervek szerint, mintegy hatezer palackot töltenek meg.

„Kovászemberek"

Február 17-től 20-ig négy megye, Bács-Kiskun, Békés, Szolnok és Csongrád olvasótábor-vezetőinek rendeztek továbbképzést a Hazafias Népfront országos és megyei szervei a Somogyi-könyvtárral, Újszegeden, a KISZ-iskolán. A félszáz résztvevő már vezetett ilyen jellegű nyári tábort, annak kis csoportjait, ám ha valakinek szüksége van ismereteik gazdagítására, szemléletük formálására, azok az olvasótáborok „csinálói". Hozzáértők mondják, nincs két egyforma sem, s bizony a jó szándékú, lelkes táborvezetők is gyakorta mellékfognak szakmailag; olvasótábort hirdetnek, de nem azt tartanak. Sőt, szándékos félreértésre is akadt példa. A népfrontmozgalom irányítóinak nemcsak elviszakmai támogatását élvezhetik a táborok, hanem anyagi segítségét is. S a növekvő költségek, kiadások sok megtévesztő csalafintaságra késztetik a pénzért kalapozókat. A jellemzőbb és a nagyobb gond mégis az, hogy a félreértések tudatlanságból adódnak.

— *Majdnem másfél évtizede indult az olvasótábori mozgalom. Mi az oka, magyarázata, hogy célját, lényegét még azok sem értik igazán, akik szervezik?*

Baricz Zsolt, a megyei népfrontbizottság olvasótábori csoportjának vezetője, az újszegedi továbbképzés egyik irányítója:

— Előbb pontosítsuk ismérveit e háromnapos összejövetelnek. Hivatalosan továbbképzésnek mondjuk, de annál többre tartjuk. A résztvevők itt igazából olvasótáborban vannak, nem „fejtágításon". Megélik, átélik mindazt, amit a gyerekek. Táborszerű a programunk. Sajnos, kevés az idő, 72 óra úgyszólván semmire sem elég. Az első nap itt is a fogalom tisztázásával, értelmezésével telt. Mi az olvasótábor? Nehéz definiálni. Mondják közművelődési kísérletnek, társadalmi gyakorlópályának, az önérzetreform színterének. Felsőtárkányban 1972-ben tartották az elsőt, *Varga Csaba*, *Mózsi Ferenc* kezdő íróként hirdették: a könyv egy eszköz csupán, személyes jelenléttel kell hatni a gyerekekre. S azé a kulcsszerep, aki fölvállalja. Egész lényével, személyiségével hatást gyakorol. Ezért nincs két egyforma tábor, legfeljebb közös ismérveik lehetnek.

— *Kik alkalmasak e szerepre?*

— Kizárólag azok, akik önként vállalják, mondhatnám, belső kényszerből, indíttatásból. Persze szakmailag hozzáértők és ötletesek, módszerekben jártasak. A gyakorlat szerint könyvtárosok, középiskolai tanárok, népművelők és a könyvszakma képviselői ők. Nem mindegyikük felel meg e kétségkívül sokféle igénynek, olyan is akad, akit egyszerűen kijelölnek táborvezetőnek.

— *A táborlalókat válogatják?*

— Szó sincs szelekcióról. Annak idején azt mondták, akinek sem az iskola, sem a család nem adja meg az életben való tájékozódást, annak olvasótáborban a helye. Magyarán: a hátrányos helyzetűeknek. De gondoljuk csak meg, kit indukálnak ma önismeretre, társadalomismeretre, kit „tanítanak" a közösség elfogadásának, az értékek befogadásának képességére? Ezeket a funkciókat vállalja föl az olvasótábor. „Kovászemberek" kialakítása a célja, olyanoké, akik — mint tésztában az élesztő — közegük erjesztői.

A továbbképzőtáborban kis csoportokat alkottak a résztvevők. Az ismeretek cseréjén túl vitákat provokáltak, egyebek mellett a mozgalom alapelveinek egységesítéséért.

— *Milyen tematika szerint működtek e csoportok?*

Ordasi Péter, a tanárképző főiskola adjunktusa, csoportvezető:

— Az olvasótáborok sikere, amely — rögtön hozzáteszem — egzaktan nem mérhető, a kiscsoportok vezetőin múlik. Képzésünk során komplexitásra törekedtünk, de a rendelkezésünkre álló kevés időbe nem zsúfolhattunk mindent össze. Egyes truppok saját profilt kaptak. Áthallgatásra természetesen mindenkinek módja volt. Tehát, az elvek tisztázása után beszéltünk a tábor szervezéséről, struktúrájáról, tematikájáról. Ezzel kapcsolatban arról, hogy milyen szociológiai, pszichológiai, pedagógiai elveket kell szem előtt tartani. A művészetek jó, ha megjelennek a táborban. Az egyes művészeti ágakról, kifejezésmódjukról, megközelítésük lehetőségeiről vendégelőadók szóltak. Témánk volt a film, hisz azt is használjuk, mint ahogyan a természettudományokat. Vitáztunk a hazafiság, szülőföld, magyarság, internacionalizmus kérdésköréről. Vendégül láttuk a Tiszatáj munkatársait. Önismereti játékokat játszottunk.

— *A résztvevők fölkészültsége alapján mi a véleménye, alap- vagy továbbképzést szolgált a tábor?*

— Kinek ezt, kinek azt. A jelenlevők, gondolom, már nem tekintik olvasótábornak a honismeretit, a képzőművészetit vagy a nemzetiségit, sem a cigánytábort. Persze, az utóbbiak lehetnek azok. Egyébként táborvezetőik közöttünk is voltak. Összeállítottunk egy ajánlott irodalom-bibliográfiát, útravalónak módszereket, ismereteket kínáltunk. Hitet azonban senkinek sem adhattunk.

Az előzetes adatok szerint '85 nyarán az ország 80—130 olvasótáborába 4—5 ezer gyerek megy. A megyében Vásárhelyen, Makón, Árpádhalmon (a szentesiek), Csongrádon és Szegeden. Petőfitelepen 200—250 általános iskolásnak terveznek. Hiányzik a középiskolásoké és a szakmunkástanulóké.

Mag Edit

A mi utcánkban

Gyémántlakodalom

Tudja az egész környék, hogy a Juhász-család nagy eseményre készül. Boldogságuk megünneplésére. Híre ment, hogy ma gyémántlakodalmat ülnek. *„Negyedszerre kötik házasságot és mindig ugyanazzal az emberrel"*. Olyan titokzatosan mondta ezt Ilonka néni, mintha azt közölné, hogy rábukkant valamilyen nagyértékű rejtett kincsre. Ha nem ismerném régóta őket, és nem tudnám, hogy a gyémántlakodalomra sütnek-főznek, azt hinném, életük nagy trükkjére készülnek, mert háromszor esküdtek, tehát akkor háromszor váltak. Az anyakönyvi okiratban azonban csak egy dátum áll: *Juhász Gyula és Szélpál Ilona házasságot kötött 1925. február 21-én, Szegeden.* Aztán az anyakönyvvezető elé járultak még a 25. és az 50. házassági évfordulón, megerősítették az első határozott igen-t és most a 60 éves közös boldogságot ünneplik.

Somogyi Károlyné felvétele

Törölgetik a poharakat, fejtik a bort, készítik a finom ételeket, együtt lesz szombaton a nagy család *a Tárogató utcai házukban*. A nagy eseményre még az Afrikában dolgozó orvos lányuk is hazautazott. Csak a legközvetlenebb rokonok kaptak meghívót, a három lány, a hat unoka, a kilenc dédunoka, természetesen a férjekkel, feleségekkel.

Ilonka néni 78 éves, Gyula bácsi — aki csak névrokona a szegedi költőnek, de jól ismerte Juhász Gyulát — 83 esztendős. A készülődés közepette mire lehetne a legjobban kíváncsi a mai, rohanó kor gyermeke: *hogyan tartottak ki hatvan esztendeig jóban-rosszban egymásért*. Ritkán látni olyan embereket, akiket egy idő után ne sodort volna el egymás mellől az élet kavargó forgataga. Nem kis dolog egymás mellett, szeretetben, békességben, ennyi esztendeig kitartani, és épp ezért a hosszú, közös boldogság receptje után érdeklődtem.

Akármennyire is tapintatosan faggatóztam, rá kellett jönnöm, nincs recept. Ilonka néni csak azt ismételgette, ő mindig türelmes volt, mert a feleségnek kell megértőnek lenni. És a megértésen múlik a házasság sorsa. Gyula bácsi nagy szenvedélyéről, a fociról mesélt. Együtt rúgta a labdát az UTC-ben a Korányi-testvérekkel. Azokból válogatott, ő meg művezető lett a szegedi kendergyárban. Feleségé és a foci mellett jóban-rosszban kitartott. Három évvel ezelőtt nem sajnálta a fáradságot, Puskás Öcsi kedvéért egy IBUSZ-társasutazásra befizetett, hogy még egyszer láthassa a legendás hírű játékost a Népstadionban. Amikor a *közös, szép élményekről, emlékekről* érdeklődtem, többnyire azt hallottam: „dolgoztunk", „küszködtünk". Ilonka néni tekintetében azonban a huncut fényekből is felfedeztem néhányat, különösen, mikor arról beszélt, hogy mennyit táncoltak és „jó hangulatban' éltek. Ő is többször elmondta a „sok munkát", csak a Gyula bácsi fizetéséből nevelték a három gyereket, most meg egy nyugdíjból élnek. Ilonka néni mindig otthon volt, a kertben dolgozott.

Most is a pohártörölgetés közben oda mutat, ott keresik meg a másik nyugdíjat a földieperből. Alig várják már a jó időt, hogy elkezdhessék a palántázást. De addig túl kell lenni egy gyémántlakodalmon is.

H. M.

Itthon a pécsi sziámi ikrek

Ismét itthon vannak a pécsi sziámi ikrek: Bálint és Tamás. Kedvesek, szellemileg fejlettek, egészségi állapotuk megfelelő. A Münchenben végrehajtott sikeres műtétsorozat megteremtette a lehetőségét a gyerekek kedvező irányú testi fejlődésének. Természetesen ezután is rendszeres orvosi ellenőrzésben részesülnek, a későbbiekben pedig további korrekciós műtétekre is szükség lesz. Gondos felügyeletüket a Pécsi Orvostudományi Egyetem gyermekklinikájának orvosai látják el.

Mint emlékezetes: az ikrek összenőtt medencecsonttal jöttek világra 1983 őszén. A múlt év nyarán a müncheni gyermeksebészeti klinikán — egy pécsi gyermeksebész asszisztálásával — hosszú, bonyolult műtét során szétválasztották őket. Az elmúlt hónapokban újból megoperálták a kicsinyeket: korrigálták a lábak eddigi rendellenes helyzetét, lehetővé téve, hogy megtanuljanak járni. Bálintka már decemberben hazatérhetett Pécsre, és a karácsonyt a szüleivel töltötte, míg Tamáska a napokban érkezett meg Münchenből. A hosszú utat orvosi kísérettel tette meg repülőgéppel, illetve Ferihegytől Pécsig mentőautóval.

Bálint a karácsonyi ünnepek után egy ideig a gyermekklinikán volt, s miután az egészségügyi állapota kedvezően alakult, január közepén véglegesen hazatérhetett az otthonába, szüleihez és iskolás bátyjához. Természetesen továbbra is folyamatos gyermekgyógyászati ellenőrzés alatt áll, hetente öt alkalommal fizikoterápiás kezelést kap és speciális gyógytornával készítik fel arra, hogy a lábára tudjon állni, megtanuljon járni. Már beszél néhány szót magyarul; Münchenben ugyanis — természetszerűen — német nyelven szóltak a kicsinyekhez az orvosok és az ápolónők. Tamás jelenleg a gyermekklinika sebészeti osztályán tartózkodik, ahol a szükséges műtét utáni kezelését folytatják. Rövidesen őt is hazaengedik. Még nem beszél, viszont úgy tűnik: elevenebb, mozgékonyabb a testvérénél.

A klinika gyermeksebészeti osztályának orvosai szerint még hosszú időt vesz igénybe, amíg a fejlődési rendellenesség következtében, illetve a műtétek nyomán kialakult mozgáskorlátozottság oldódni, csökkenni fog a gyerekeknél. A javulás folyamata akár évekig is eltarthat. Világviszonylatban is ritka esetről lévén szó, sem szakirodalmi útmutatásokra, sem gyakorlati tapasztalatokra nem támaszkodhatnak a gyermekgyógyászok. Magyarországon mindenesetre most először sikerült sziámi ikreket életben tartani, majd további sebészi beavatkozásokkal önálló emberi életre alkalmassá tenni.

Rendelet

A védőoltásokról

Az idei védőoltásokról megjelent az egészségügyi miniszter utasítása az Egészségügyi Közlöny 1. számában. E szerint az újszülöttek gümőkor elleni, úgynevezett BCG-oltását a szülőintézetben, illetve a születést követő hat héten belül folyamatosan végzik. A születés utáni hat héten belül BCG-oltást kapott csecsemőket 6 hónapos koruk betöltésekor ellenőrzik. A tüdőbaj elleni későbbi oltásokat csak tuberkulin-szűrővizsgálat eredménye alapján lehet elvégezni. Változik az életkorhoz kötött újraoltások rendje: elmarad a 7—8, valamint a 13—14 éves korúaknál, és elvégzik a 10—11 éveseknél. Ennek megfelelően 1985 első felében szűrővizsgálatot végeznek, és az oltóanyagra negatívan reagálókat szükséges újra oltani: a 10—11 éveseknél, vagyis akik 1973 szeptember 1.—1974. augusztus 31. között születtek, a 16—18 éveseknél, a 18—30 éves olyan személyeknél, akik közösségekben (szakiskola, főiskola, egyetem, kollégium, munkásszállás) élnek.

Folyamatosan adnak védőoltásokat diftéria, pertussis (szamárköhögés) és tetanusz ellen kombinált oltóanyaggal (DPT): a kötelező alapimmunizálást a betöltött három-, négy-, illetve öthónapos korban, az újraoltást pedig harminchat hónapos korban végzik. Kanyaró ellen a 14 hónapos korukat betöltött gyermekeket oltják.

Vidám órák

Vidám farsangi élménye volt száznál több idős korúnak a Victor Hugo utcai nyugdíjasklubban. Batyubált rendeztek a Tanárképző Főiskola hallgatóival és a dorozsmai citerásoknak a közreműködésével.

A főiskolások a Csokonai-korabeli diákok életének vidám fejezeteit elevenítették fel, és déli szomszédnépeink kolótáncait ropták. Nagy örömet szerzett a dorozsmai általános iskolások együttese. Alig 1 éve létezik a csoport, és máris a megyei legjobb ebben a korosztályban. Citerán játszott, énekükkel kísért népdalaik hol fülbemászóan lágy melódiákkal, hol tüzes ritmusokkal idézték a nyugdíjasok ifjúságának harcokban gazdag és boldog óráit. Mire a felnőttek Dankó Pista citerazenekara lépett a pódiumra, a nyugdíjasok fiatalos temperamentummal már énekeltek, táncoltak.

A hazulról hozott jóízű falatok fogyasztása, a poharazgatás, a tánc és a kellemes társalgás mellett úgy tűnt, mintha a zenekarnak és a közönségnek esze ágában sincs egymástól búcsút vennie. Mi, idősek hálásak vagyunk mindazoknak, így a Komócsin Zoltán brigádnak is, akik hozzájárultak e vidám hangulatú órákhoz. Úgy érezzük, hogy mindebben az elmúlt harcos évek iránti megbecsülés is tükröződött.

P. I.

Lukács György-emlékülés

Születésének 100. évfordulóján *Lukács György*-emlékülést rendeztek pénteken Salgótarjánban, az MSZMP Nógrád megyei oktatási igazgatóságának székházában. Az emlékülésen *Knopp András*, az MSZMP Központi Bizottsága tudományos, közoktatási és kulturális osztályának helyettes vezetője méltatta az európai hírű kommunista tudós munkásságát.